

Бурят-Монголой УНЭН

№ 155 (6084)

АВГУСТЫН

2

СРЕДА

1950-он

Сая 20 мунгя.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министруудэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА Советскэ Союзай түмэрзамайхидай бэшэг (1-дэхи, 2-дохи ба 3-дахи ноуруудта).

Румынска арадай республикын Гадаадын худалдаа наймаанай Министр А. Бырлэдяну Москва ерэбэ (1-дэхи ноур).

Томо колхозуудай түрүүлэгшэнэр - (3-дахи ноур).

А. Аюров. — Нёдондойшоо алдуунаа Бургаал абаагүй (3-дахи ноур).

Л. Мукуев. — Торинн аймагта нийтэ-политическэ хүдэлмэри мартагданхай (3-дахи ноур).

Корейдэхи событинууд (4-дэхи ноур).

А. Аюржанаев. — Түрүү һургуули (4-дэхи ноур)

ГҮРЭН ТҮРЫН ШУХАЛА УДХАШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

Шинэ-Сталингай партияд хүн дотор колхозно байгуулалта болсо социалистическэ хүдөө ажла-дэбэрлэгийн хүсэвчтэй ай-бар эхээр ургаха хизааргүй боломжнуудыг олгоо. Манай хүдөө ажлахи болбол дэлгэр-эргэл томо, эгээл меха-низация ба эгээл түрүү ажа-тыг.

Наукин ба түрүүшүүлэй туй-лалтануудыг дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ хэблэл ба радио ехэ удхашанар-тай, Тинхэдэ манай республика дотор наукин туйлалтануудыг ба түрүүшүүлэй дүй дүршэлыг харуулган номууд, илангаяа бур-ярт-монгол хэлэн дээрэ хэблэг-дээн номууд тон үсөөн байна. Бурмонгиз ба хүдөө ажлахи ми-нистерство болбол туршалын станцинуудай, хүдөө ажлахи тү-рүүшүүлэй туйлалтануудыг хару-улган номуудыг ба плакадуудыг үргэнөөр ба найнаар хэблэ-жэ байха ёһотой. Радиоинформа-цийн республиканска комитет хадаа хүдөө ажлахи наукин туй-лалтануудыг ба түрүү дүй дүр-шэлыг нулаар дэлгэрүүлнэ. Ра-диоогоор хүдөө ажлахи темээр лекцинууд ба хөөрлөөнүүд тон үсөөн дамжуулагдадаг, дамжуу-лагдан хөөрлөөнүүдныг толо тодорхой бэшэ, нотгай байдал-тай холбоогүй байдаг, тинмэээ тэрээнһээ нургаал абаха юумэ бага байдаг.

Республика дотор байган зо-ветеринария институт ба хүдөө ажлахи техникумуд колхозууд-тай нитта холбоо барисагүйгөөр худалдмэрилдэг, хүдөө ажлахи практикуудай дүй дүршэлыг ну-лаар согсолдог, дэлгэрүүлдэг ба нэбтэрүүлдэг байха юм.

Түрүү биологическа мичуринска наукин туйлалтануудыг ба хүдөө ажлахи түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлыг дэлгэрүүлхэ ба нэбтэр-үүлэхэ хэрэгтэ гараган бүхы ду-тагдалнуудыг усадхаха шуухала.

Мүнөө үедэ парти ба прави-тельство хадаа наукин туйлалта-нуудыг ба түрүү дүй дүршэлыг дэлгэрүүлхэ ба нэбтэрүүлхэ хэрэг-лэ найжаруулаха хэдэн хэмжээн-ябуулгануудыг хараалба. Энэ-хэ-нээ хойшо тус хэрэг бүхы орон соомнай түсэбтэ ёһоор ябуулагда-ха байна.

Манай республикын хүдөө ажлахи министрстын дэргэлэ хүдөө ажлахи пропагандын у-правлени, аймагуудай хүдөө ажа-хын таһагуудай дэргэдэ — груп-панууд байгуулагдахан. Гүрэнэй элд орунуудыг байгуулаха хадаа түрүү дүй дүршэлыг научна ёһоор согсолго, наукин туйлалтануудыг ба түрүүшүүлэй найн арга мето-дүүдыг хүдөө ажлахи хадаа нэбтэр-үүлхэ ябалалда угаа ехэ удхашанартай. Эдэ органууд болбол колхозинуудай, МТС-үддэй ба совхозуудай худалдмэрилгшэлэй агро-зоотехническэ хуралсалыг үндэр хэмжээндэ үргэхэ ёһотой. Худалдмэрилгшэ намангүйгөөр гурбанжэлэй турша соо колхозни-гуудай хуралсаха агро-зоотехни-ческэ курсанууд энэ жэлэй октя-брийн нэгэндэ эхилээд эмхидхэг-дэхи. Элд курсануудыг бэлдэх-хэлтэй бапшанараа-хантаха, ху-рагшаданыг зүбөөр бүридүүлхэ шуухала.

Наукин туйлалтануудыг ба тү-рүү дүй дүршэлыг дэлгэрүүлхэ, элд туйлалтануудыг бодото дээр-нэ оролдостойгоор нэбтэрүүл-хэ ябалал хадаа нотагуудай пар-тийнай, советскэ, хүдөө ажлахи органуудай, колхозуудай, МТС-үддэй ба совхозуудай эхин парт-организацинуудай дайшалхы зор-илго мүн.

Оролшо М. Г. Лошаков, Бүхэ-союзна Худалдаа Наймаанай Па-латын Президиумэй Түрүүлэгшэ М. В. Нестеров ба СССР-эй Га-даадын Худалдаа Наймаанай Протокольно Таһагай Начальник Н. М. Труфанов гэгшэд утгаа.

Болеславский ба Бронштейн гэгшэдэй шатарай матч

М. Ботвинигтай матч наадаха эрхэ олохо юм. 22-дохи ябаса дээрэ Болеслав-ский нэгэ фигура алдаа. Бронш-тейн өөрынгөө булжо байдалыг зүбөөр хэрэглэжэ, шүүбэ. Августын 1-дэ матчыг 2-дохи парти наадагдаха байна.

ССР Союзай Министруудэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА Советскэ Союзай түмэрзамайхидай бэшэг

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Манай баярай хайндэр — тү-мэр замай транспорттын Бүхэсою-зна энэ үдэр бүхы бодол мэдэрэл-нүүднай манай түрэл эсэгэ ба баг-ша, Танда хандуулагданхай байна, мүн Советскэ ороной аравуудай зол жаргалай ба баяр баясха-лангай тулалда, манай халуун инэг Эхэ ороной аша туһын тулада олон удаан жэлнүүдтэ элүүр, эн-хэ ажаһуухыгтайн Танда бүхы зүрхэйнөө хүсэнэбди.

Түмэрзамайхид Сталинка үдэр гэжэ инэг дуратайгаар бид-нэй нэрлэдэг хайндэрыг советскэ арад болбол коммунизм байгуу-лаха тушаа агуухэ заабаринууд-ыгтай амжалтатыйгаар бэсдүүл-гын оршон байдалда энэ жэлдэ утгаа.

15 жэлэй урда тээ, 1935 оной июлинь 30-да, түмэрзамайхидтай уулзалга дээрэ хэлээн түүхэтэ үгэ соогоо, манай хүсэн түгэс Советскэ Союзай — нисэн асары ехэ гүрэнэй оршон байха ба хү-жэхэ хэрэгтэ түмэр замай тран-спорттын шиндэхэ удхашанар-тайе хүндэтэ Иосиф Виссарионо-вич, Та зааган байгаат.

СССР доторхи түмэр замай транспорттын угаа ехэ гүрэнэй удхашанар тухай, транспорт дээрэ худалдмэрилгшэ ехэ нэрэ хүндэ тухай, транспортна конвейерэй бүхы звенонуудай, бүхы винтигүүдэй заршамтай, найнаар худалдмэрил-дэг ба тодо нонон байлгын шинд-эхэ хүсэн тухай Танай генераль-на нургаал хадаа транспорттын дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ со-ветскэ түмэрзамайхидыг зориг-жуулаа. Манай ажалыг Та эхээр магтан, түмэр замай худалдмэрил-лэгшэ бүригэ—эгээн ехэ хүтэлбэ-рилгшэднөө эхилээд, эгээн «ба-га» худалдмэрилгшэд хүртэхидыг эсэгэ ёһоной энэрхы сэдхэлээр дулаасуулаат.

Танай эмхидхэхы үргыг, тран-спорт тухай, тэрэнэй хүнүүд тухай Танай эсэгэ ёһоной анхарал оролдотлыг бидэнэр ходоодо үз-дэг байнабди, энэтнай бидэныг, түмэрзамайхидыг, шэн габыята ажалда зоригжуула.

Дайнай хойто тээхи табанжэ-лэй үедэ түмэр замай транспорт болбол дайгаар хандаргадан ажахи хэрэгтэ, түмэр замай се-тинн хэдэ хэдэн шуухала шэглэ-нүүдэй зөөбөрлөхэ шадалыг ехэ болгонон байха юм. Манай со-циалистическэ промшленность түмэр замуудыг хүсэтэ парово-зуудаар, ехэ ашаа тээдэг ваго-нуудаар зэбсэглээ. Хэдэ хэдэн шэглэлүүд тепловозно ба элект-рическэ хүсэ хэрэглэдэг бол-лонхой, автоблокировка, автогос-тоолгонууд, тээхэ-буулгаха худэл-мэринүүдтэхи ба түмэр замай ба-рилгадахи хүсэр процессүүдыг механизацияга саг үргэлжэ нэб-тэрүүлэн дэлгэрүүлгэлэн.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Туйлалтаар наанагаа амаржа бо-лохогүй, юундэ гээл, өөрынгөө худалдмэрилгшэ дутуунуудыг өөр-хоёо болинон хүүн урашаха дабшажа шадахагүй гэнэн Танай заабаринуудыг түмэрзамайхид наана, түмэр замай транспорт-тын худалдмэрилгшэ дутуу дулда-нууд үшөөл ехэ бии, дотоодын резервүүд, илангаяа вагонуудай эрьсыг түргэдхэхэ, поездуудай ябалгын график дүүргэхэ ба пас-сажирска тээлгэнүүдыг эмхидхэхэ талаар, үшөөл хүсэд ашаглагда-нагүй гэжэ мэдэнэбди.

Социалистическэ мүрьсөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, манай худ-алдмэрилгшэ дутуу дундануудыг шүүмжэлэлгын ба өөрыгөө шүүм-жэлэлгын хэмжээ дээшлүүлхэ, энэтэй үндэһөөр түмэр замай транспорттын бүхы худалдмэрил-шанар найжаруулаха ба саашанай дэбжэлтэ туйлаха гэжэ нүхэр Сталин, Танда найдууланбди.

Бидэнэр, Советскэ Союзай тү-мэрзамайхид, нимэ уялтануудыг өөһэдтөө дааж абабди.

1950 оной ашаа тээлгын түсэ-быг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 130 мянган вагон шулуу нүүрһэ, 15 мянган вагон руда ба 150 мянган цистерн нефтьпродуктуудыг тээхэ; табанжэлэй һүүлшын жэлэ гэ-жэ түсэблэгдэн ашаа тээлгын эрьсын хэмжээг үлүүлхэ; вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ; ажалай бүтээсэ тушаа түсэбыг 2 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ; тусхайта худалдмэрилдэ тгншэ гаргалшыг нормононь 3 процентээр багадаха; ашаа зөөлгын өөрын үныг түсэбнөөнь 1 процентээр химда-руулаха;

вакзалнуудта ба поездууд соо пассажирнуудыг хангаха ябалал саашадан найжаруулаха; түмэр замай транспорттын пред-приятни бүхэнэй ажахи ба кадр-нуудыг үбэлдэ найтар бэлдэхэ, арадай ажахины эрилтэнүүдтэй зохицуулан үбэлэй худалдмэрил-шановидо ашаа тээлгын эрьсын саашанай ургалта хангаха.

Урда-Уральска харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 2 мянган вагон нүүрһэ тээхэ, вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ тушаа түсэбыг 1 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ, ашаа зөөлгын өөрын үныг түсэбнөөнь 1 процентээр ба түлшэ гаргалшлын хэмжээг 2 процентээр доошон оруулаха.

Урда-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 45 мянган вагон нүүрһэ, 15 мянган вагон руда, 3 мянган вагон таряа тээхэ, вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ тушаа түсэбыг 2 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ, ашаа зөөлгын өөрын үныг түсэбнөөнь 1,5 процентээр ба түлшэ гаргалшлын хэмжээг 3 процентээр доошон оруулаха.

Урда-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Урда-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Урда-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Хойто-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Урда-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

Урда-Донецкэ харгыда. Ашаа тээлгын жэлэй түсэбыг болзорлоон урид дүүргэхэ ба түсэбнөө гадуур 40 мянган вагон нүүрһэ, 10 мянган вагон кокс ба 2 мянган вагон таряа тээхэ вагоной эрьсыг нормононь 2 часаар түргэдхэхэ,

**ССР Союзай Министрүүдэй
Соведэй Түрүүлэгшэ**
Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА
Советскэ Союзай түмэрзамайхидай бэшэг

(Тувалха)

тулада бүхэ хүсэ шадалаа таби-
хдаа.

Советскэ Союзай бүхэ арадууд ба дэлхэйн бүхэ ороноудай хэдэн зуугаад миллион агээлэй хүнтүүд маша ехэ баясхантайгаар хүндэтэ гүжэр Сталин, Тан тээдэ гавдан хаража байна. Нүхэр Сталин, Танай нэрэтай Советскэ Союзай нүр жабхалангыс харуулан, зохон байгуулах ажалдай шэнэ баатаршалгануудта, бата бэхи эб найрамдалай түлөө, арадай демократин түлөө, бүхэ арадуудай ерөөдүй эол жаргалта байдалай түлөө тэмсэлдэ уржална. Бүхэ дэлхэйн прогрессивнэ хүн түрэлтэн болбол Тание нияр вождынай гэжэ харана. Ленин—Сталиной туг—амгалан байдалай түлөө, хүн түрэлтэйгэй налбаран мандахын түлөө ажалшадай тэмсэлэй ба илалтын туг мүн гэжэ тэдэнэр атигадэг ба мэдэдэг байна.

Эб найрамдалай, демократин ба социализмын түшэр тулгуур — манай агуухэ, хүсэн түгэлдэр Советскэ Социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Манай бүхэ идгалануудыс зоригжуулаха ба эмхидхэха — Ленин-Сталиной агуухэ парти мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Эб найрамдалай агуухэ туг баригша, бүхэ прогрессивна хүн түрэлтэйгэй вожды, манай түрэл, халуун инаг нүхэр Сталинда алдар соло!

Нёдондонойгоо алдууһаа хургаал абаагүй

Нёдондо Иволгын аймагай Сталиной нэрэмжэтэ колхозой (энээнэй урда тээ байһан) хүтэлбэрилгэдэ нитын ашаг шэмэтэ малжаанда тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадангүй, бүхэ малайнаа табанай нэгэ хубине хоролтодо оруулан ба олон толгой малнуулаа февраль хараһаа ахижжэ хоон шахуу байлган юм. Тэрэнэй эсэтэ адуу малын тон ехээр туража, мүнөө хүрэтэрөө үнээдэйн ашаг шэмэ багана байна. Мүн энээнһэ дуудадан, гүрүндэ һү, маха, тоһо тушааха түсүүдүн дүүргэдэнгүй.

Адуу малайнаа үнэгэршэ жэлай нимэ үбэлжэлгөө колхозой правлени ба партина организаци шанта тобшолол хэжэ, үхэр малдаа бардам хүрэхэ үбнэ тэжээл бэлдэхэйн түлөө үбнэ хуряалгын мүнөө сезондо эрхмээр бэлдэхэ ба тэрэннэ жэштээр үнэгэршын түлөө бүхэ хэмжээнүүдэ абаха байгаа гэжэ хээншье ханахаар. Гэхэтэй хамта, нимэ юумэ үзэгдэбэгүй. Колхозой правленин түрүүлэгшэ Аюшев, партина организацин секретарь Тогочиев, тарнаажалы бригадануудай бригадирнууд Будажапов, Балланов гэшүд эжиллэ бэлдэхэлгын хүтэл мэрин эжиллэ элбэ шалтагаанаар хойшлуулаад, удаан тэрэннэ эжиллэхэ энэ шухала кампанида бүхэ колхозинуудаа элсүүлжэ ба үбнэ хуряалгын түргэн темп болон шарныс хангажа шадангүй байшоо. Тиммэһэ тус колхоз тэжээл бэлдэхэлгынэ графигын тон ехээр таһалдуулжа байна.

Июлин 30-най байдалаар Сталиной нэрэмжэтэ колхоз 700 гектар сабшаха байгаа һаа, арайхан 560 гектар сабшалан байха юм. 7 сенокосилкануудай 5-нь тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Зарим машинистнууд үдэрйнгөө даалга-

баринуудыс дүүргэнгүй. Колхозой правлени ба партина организаци болбол машинистнуудта һайн условн байгуулаагүй. Эдын колхозинууд Труднев ба Григорьевой жэшээ дэмжэхэ ябадал эмхидхэхэ байха юм. Эндэхн машинистнууд барандаа нэгэ халаанай мореор хүдэлмэрилнэ. Үнэгэршэ хурсадахын түлөө аяар холо байһан тосхоноо ошодог байна.

Муугаар табигдан ажалай эмхидхэл энэ колхозой хүдэлмэри бүхэлдэ үзэгдэнэ. Бригадирнууд болбол колхозинуудай ажалыс ёһооор эмхидхэжэ шадангүй. Мүн бригадануудта ажалай жаг заршам тон һула. Эдэ бүхэ шалтагаанһаа, сабшагдан бүхэ талмайһа хаданшье (сомолго тухай хэлэлтэбэгүй) хуряалдангүй. Игэжэ, тус колхозой хүтэлбэрилгэдэ хадан сабшала, тармалга ба сомолгын хоорондо ехэ заршам гарган байна гэшэ. Сабшагдан зарим частогуудын хуряалдаагүй зандаа, мүнөө 2—3 удаа бороодо сохюулаад байна. Тиммэһэ үбнэй шанарын нимээд дошооло.

Энэ колхозой сабшалан дээрэ Иволгын МТС-ай тракторна сенокосилка хүдэлмэрилдэг. Габшье, энэ тракторна агрегат өөрынөө даалабарине дүүргэнгүй, эдэбэ шалтагаанаар үдэрэй дүрбэн сагта минл шахуу хэбтэнэ. Тиммэһэ тус агрегадай мүнөө хүрэтэрөө минл 140 гектар сабшаланһа гайхалтай бэшэ. Энэнь 6 үдэрэй нормо болохо юм. Энэ агрегадай муугаар хүдэлмэрилнэ шалтагаан хадаа энэхн сабшалангудай модо шулуунһаа сэрбэрлэдэггүй дээршэ машинань ходоодо эбдэрдэг байна.

Колхозой правлени ба партина организаци болбол үбнэ хуряалгын

шанарай түлөө тэмсэнгүй. Сабшала ба тармалга дээрэ ехээр гээлтэ хэдэнэ. Жэшэнь, бригадир Вудажаповай хүтэлбэрилдэг бригада муугаар сабшалан ба тармалга ушарһаа үбнэйнь аяар хаданһаа ехэн гээлтэдэ оруулагдана. Габшье, нимэ голлодо гарган гэмтэ нюурнууд харюусалгада хатбаадуулагдангүй. Тиммэһэ нимэ болшоогүй ябадалай мүнөө хүрэтэр үзэгдэжэ байхан гайхалтай бэшэ. Тэрэнэй эсэтэ үбнэ хуряалгын бригаданууд тон бага үбнэ (гектар бүрнөө оройдоо 3 үлүгтэй центнер) суглууна. Гэхэтэй хамта, хүршэ колхозын гектар бүрнөө 2—3 дахин ехэ үбнэ суглуулдаг байна.

Үбнэ хуряалгын темп ба шанарай муу байхатай хамта, мүн колхозинуудай дунда партиночитын ба агитационно-пропагандистка хүдэлмэри тон муугаар табигданхай. Харуулан ойлгуулаха агитаци нэгтшэ бригадада хэдэнгүй. Агитаторнууд хөөрлөөнүүдэ ба шангаар ушналгануудыс үсөөн үнэгэршэ. Олонхи бригадануудта показателын досканууд үгы, зарим бригадануудта байбашье, хүдэлмэрин дундгүй тэрэн дээрэ бэшгэдэнгүй. Мүн «Дайшалхы хууданууд» хаа яа гаргадэг. Тэрэнһэн колхозинуудай хоорондо социалистическэ мурьсөөн эмхидхэгдэгүй, бригадануудай хоорондо мурьсөөнэй догворнууд баталагдаһан байбашье, тэрэнэй дүүргэлтэ шалгагдаагүй. Эдэ бүхэ ехэ дуу туунууд хадаа үбнэ хуряалгыс унжагайруулаха ябадалда хүргөө.

Үнэгэршэ, колхозой правленин түрүүлэгшэ Аюшев ходоодо архидажа ябадаг байха юм. Энэ хадаа колхозинуудай ажалай жаг заршамда муугаар нүдөөлнэ.

Саашада нимэ байдал тэсэбгүй болоо. А. Антонов.

Тракторна хүдэлмэрин хахад жэлэй дүн

Кыренскэ МТС-эй дирекци ба парторганизаци болбол тракторна бригадануудай социалистическэ мурьсөөнэй түрүүшын хахад жэлэй дүн гаргаба. Тракторна хүдэлмэрингөө жэлэй түсэбне 72 процент дүүргэн, условно трактор бүхэнөөр 272 гектар газар элдүүлһэн ба 382 килограмм горючи арбилһан № 6 тракторна бригада (бригадир Г. Сыренов) мурьсөөндэ түрүү һуурн эзэлэ. Тракторна хүдэлмэрингөө жэлэй түсэбне 60 процент дүүргэн нүхэр Котовшиковой хүтэлбэрилдэг № 1 тракторна бригада 2-дохн һуурн эзэлһэн байна.

№ 6 тракторна бригадын трактористнууд Сыренова Багда, Эрдынеев Сыренов, Гарфудинов Хашундин гэшүд ажалай эрхим жэшээ харуула. Тэдэнэр условно трактор бүхэнөөр илээд олон гектар газар элдүүлһэн ба ехэ хэмжээнэй горючи алман байха юм. Энэ бригадада ажалай тоо бүридхэл һайнаар табигданхай. № 6 тракторна бригада пар элдүүлһынгэ түсэбне муу бэшээр дүүргэжэ байна.

С. Садыева.

Үрэгүй шалтагаан дурдаад нуухадань...

Мухаршбэрэй аймагай Сагаан-Шулуутайн сомоной Лениной нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Хонхолойн МТС-эй 17-дохн тракторна бригадын (бригадир Б. Цырендоржиев) ТЭГ маркын газогенераторна трактор аяар апрелин 27-хоо хойшо юушье хэзэгүй хэбтэн. Мүн СХТЗ ба СТЗ—НАТИ тракторнууд минл нэгэ халаанда хүдэлмэрилжэ байха юм. Иймэ байдлыс Лениной нэрэмжэтэ колхозой правлени ба Хонхолойн МТС-эй дирекци (директорын Л. Цыренов) «трактористнууд үгы» гэгэн баримтаар тайлбарилдаг.

Гэхэтэй хамта, тус колхоздо аяар арба гаран трактористнууд бии. Элдэб үрэгүй шалтагаануудыс дурдаад, хүсэтэ машинануудыс минл байлха ба парай элдүүлһынгэ ёһооор хэнгүй байха гэшэ иматгал ерэхэ жэлэй ургасда хохидол ушаруулан ябадал болоо.

Тиммэһэ парай элдүүлһэдэ бүхэ тракторнуудыс дүүрэн хүсөөрн хэрэгдэхэ шухала.

Д. Лопилов.

Буртаг үбнэ түүнэгүй

Эдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ баян таряан ургажа байна. Тус колхозойд таряанайнгаа талмайе бог буртаг үбнэһүүдэ сэрбэрлэжэ, таряанай һайнаар ургалгыс хангажа шадан байха юм. Намарай хара таряанай полинууд буртаг үбнэһүүдэ хоёр удаа сэрбэрлэдэнхай.

Гэхэтэй хамта, эндэхн «Пятилетка» колхозой таряанай полинууд тад ондоогоор харагдажа байха юм. Бог буртаг үбнэһөө сэрбэрлэдэн уцастогууд энэ хаа яа үзэгдэн. Ехэнхи таряанһын хял, осот, сурейка болон бусад буртаг үбнэһүүдэ дарагданхай. Таряанай буртаг үбнэ түлээ дээрэ минл 10-аад хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Олонхи колхозинуудын усмынгөө ороод дээрэ үнжэдэг, заримань ороод ябашанхай гэжэ мэтэ. Теэд, колхозой правлени энээндэ хамаагүйгөөр хандана. Мүн һурашад ба үхибуудыс энэ хүдэлмэридэ элсүүлхын түлөө оролдоногүй.

Таряанайнгаа талмайнуудыс хэдэ болотор буртаг үбнэдэ ларуулан зандаа байха юм гэжэ тус колхозой хүтэлбэрилгэдэһөө асууха шухала.

Х. Николаев.

Таря хуряалгада бэлдхэл

Иволгын аймагай Гильбэрийн сомоной Лениной нэрэмжэтэ колхоз нитын малажалда тэжээл бэлдэхэ эршэмтэйгээр абуулаха хамта таря хуряалгада һайнаар бэлдэнэ. Мүнөө тус колхоз Яндаган гэжэ газарта хушалтай ток заһабарилба. Мүн ийнөөр Гоголевой системн зерношылка заһабарилжа дүүргүтэй байна.

Л. Вондаренко.

Томо колхозуудай түрүүлэгшэнэр

МОЛЕНСК. июлин 30. (МТС). Областин бүхэ районда хуряалга ба хуряалга колхозууд нэгээн байна. Нэгэдэжэ томо болохо түлөө ажалын олон өргөлөө түлөө түлөө колхозойгоо хүтэлбэрилдэг түлөө ажалын мэргэрилдэг ба дүршэлтэдыс урина.

Лениной нэрэмжэтэ түлөө ажалын артедин колхозинууд правленигэ түрүүлэгшэдэ түрэнэй нитын районно талмай эрхидхэгшэ Н. Шарковье ураба. Пензаевскэ район колхозинуудай хамтын сулаанай шийдэбэрине дэмжэбэ. Гүмтэскэ райондохн Мачуринай

нэрэмжэтэ колхозой гашүүд сельсоветэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилдэг агротехник М. Иванчиков правленингэ түрүүлэгшээр һунраба. Нэгэдэжэ томо болоһон «Путь Ленина» колхозыс ветеринарна фельдшер В. Скоблин хүтэлбэрилнэ.

Эмхидхэхэй дүршэлтэй болоһон, түлөө ажалын мэргэрилтэдыс, районно хүдэлмэрилгэдэдыс, сельсоветүүдэй түрүүлэгшэныс областин томо болоһон 260 гаран колхозууд правленингэ түрүүлэгшэнэр болгон һунгаа.

(ТАСС).

Торин аймагта нийтэ-политическэ хүдэлмэри мартагданхай

ВКП(б)-эй Центральна Комитет СССР-эй Министрүүдэй Совет социалистическэ хүдөө ажалын бүри саашан хүржөөн бадалаха гэлэн аймагтар ехэ ажалын нийтэ-политическэ удхашанартай зарилуудыс партина, советскэ оргалууд ба хүдөө ажалын хүдэлмэрилгэдэ урда табигдан байна. Энэ ажалын-политическэ зарилуудыс бэлтгэхэ хадаа, нэн түрүүнд, ораха үбэлжэлгын үдэ малайна нитын ашаг шэмэтэ малажалыс үбнэ тэжээлээр дүүрэн элсүүлганаа дулдыдаха гэжэ ВКП(б)-эй Обкомой 2-дохн пленум заагаа һэн. Тиммэһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулаха хадаа партина, советскэ ба хүдөө ажалын оргалуудай, МТС-үүдэй колхозуудай мүнөө үемэ шухала шухала зарилго болоо.

Габшье, энэ шухала зарилгобо Торин аймагай колхозууд хангайгөөр бэлдүүлжэ байна. Торин аймаг июлин 25-най малажаар, тэжээл бэлдэхэлгээр республикын аймагуудай дунда 17-дохн һуурнда ябана. Энэ жэлдэ Торин аймагта үбнэ сабшалан барга һайн урған байна. Теэд мунда торинхид үбнэ тэжээл бэлдэхэлгээр гэгдэнбэ?

Аймагай колхозуудай хүтэлбэрилгэдэ ниматгал ажагыда анхараха табал, колхозинуудай дунда агитационно-ойлгууламжын ба культурно-тэжээлэй хүдэлмэриг өсүүлжэ бүри тооногүй. Аймагай өмөхн колхозуудай эхин партина болон комсомольско организацион хангалтагүйгөөр ажаллаабууна. Колхозуудай улаан булан,

уншалгын байшан, библиотекэ, клубууд тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Аймагай колхозуудта партинокомсомольско группанууд эмхидхэгдэнгүй. Колхозинуудыс культурнаар хангалта муугаар ябана. Колхозуудта «Дайшалхы хууданууд», ханын газетанууд урда түгэс, һайнаар гаргагдажа, түрүүлэгшэд дүй дүршэлгын нийтэдэ ойдуулан, таража шадангүй.

Иймэ тулууар байдалыс ВКП(б)-гай болон ВЛКСМ-эй айкомуд, аймагай культурно-гагарэлэй талһа хамаагүй тэсэжэ байдаг.

Дээдэ Бургалтайн сомоной «Улаан Бургалтай» колхозыс (түрүүлэгшэ нүхэр Б. Ваннов) хараад үзэе. Колхоз бүри һаянай үбнэ хуряалгынгаа хүдэлмэридэ шиндэн ороо. Тус колхозой энэ шухала хэрэгтэ нимэ элбэхитүгөөр ханданһанһань, колхозинуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрин абуулагдаагүй, тэдэнэрэй политическэ талаараа тон ехэ гэгдэнгүй байна. Колхозой партина организаци комсомольско организацитайгаа барисаагүй, колхозинуудай политическэ хүмүүжэлгэдэ нүдөөлдэггүй байха юм. Колхозой партина организацин секретаряар нарай үхибүнтэй эхэнэр нүхэр Гомбоева томилогдонхой байна. Мүн тэрэ эхэнэр сомоной уншалгын байшаныс даагшын тушаалда байха юм. Тиммэһэ хойшоо нимэ ехэ таталяатай Гомбоевай колхоздо партина хүдэлмэринэ

найжаруулаха ба сомоной бүхэ ажалшадыс культурна талаарыс хангажа хэрэгтэ нүдөөлдэжэ шадангүй эмитэ.

Энэ ушар хадаа ВКП(б)-эй айкомой ба аймагай культурно-гагарэлэй талһаа үзгөөршэ түлөө ажалшадыс хүмүүжэлгэ тон шухала хэрэгтэ ёһо тэдэгээр хандагынь гэршэлнэ.

Колхозой комсомольско организаци буршье хүдэлмэрилдэггүй. Тус организаци 30 гаран комсомолцуудһаа бүридэнэ. Комсомольско организацин секретарь нүхэр Ш. Доржиев Торин аймагай центртэ барилгын бригадада хүдэлмэрилнэ. Харин комсомолцуудһаа тиммэ холо таһархай байхадань, бүхэ комсомолцуудын колхоздоо үбнэ хуряалга дээрэ ба малай фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилжэ байха юм. Комсомолцуудын «бидэнэрэй дунда хөөрлөө, лекци үнэгэршэдэггүй, организациндамнай үнэйгэ суглааныс болодогүй, маанадта ВЛКСМ-эй айком туһалдаагүй» гэжэ хөөрвэнд. Комсомолцуудай дунда хөөрлөө, лекци үнэгэршэдэггүй туладань, тэдэнэр өөһэдэ политическэ талаараа гэгдэнгүнүүд.

Колхозой партина ба комсомольско эхин организацинууд идан, гаяа энэ тон ехэ харюусалгатай үдэ нийтэ-политическэ хүдэлмэринэ эсшэ сусагагүйгөөр абуулаха аал, харин уншажа байһанай жэшээтэй байна. Мүнөө үбнэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозинуудай дунда хөөрлөөд болон лекци үнэгэршэдэггүй. Тэдэнэр хылын саанахи ба орон

доторхи нонинуудыс орой хуулаангүй. Хэтэрхэдэе Корейдэхн американка агрессине колхозинуудта хүсэд һайнаар ойлгуулаагүй, элэһнэй дунда митингүүдэ үнэгэршөггүй байна. Бригаданууд ба малай фермэнүүд дээрэ «Дайшалхы хууданууд» ба ханын газетэ үсөөн гаргагдана. Ханын газетэ идэйһэ удаа муутайгаар ба «далан» аидуутайгаар хаа яахан гаргагдаад, нэгтшэ хүнэй харахагүй газарта—колхозой правленин нэгэ үлгүүдэ—үлгөөтэй байдаг. Урзанда тус колхоз радиоузлеттай болон ба 4—5 радиоприемникуудыс абаһа юм. Теэд, жэллээ үлүү саг үнэгэржэ байна, тэдэнэ бүри ашагдангагүй.

Колхозинуудай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэрин абуулагдаагүй дээршэнь, малай тэжээл бэлдэхэлэй угаагэ ажалын политическэ удхашанарыс ойлгоогүй, хүдэлмэринөө арасадаг хүнүүд бии.

Убнэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилгэдэ хүдэлмэрин бүтээсэ муу хан байна. Морин сенокосилканууд ушөөл булгадаа хүдэлмэрилжэ эрхаладаггүй. Убнэ сабшагшад дунда нэгэ хэдэ хүнүүд һайнаар хүдэлмэрилдэгтшэ һаа, партина эхин организаци тэдэнэрэй дүй дүршэлгын колхозинуудай дунда дээрүгүлжэ шадангагүй. Колхозинууд Д. Ванзакцаев, А. Золотуев, М. Парлов, гэшү үдэрйнгөө нормыс 170—180 процент дүүргэдэг юм.

Тус сомоной Карл Марксын ба Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозуудай үбнэ хуряалгын хүдэлмэри мүн лэй имэрхүүгээр абуулагдана.

Бургалтайн сомоной «Заветы Ильича» колхозой хүдэлмэри баянал нимэ байна. Тус колхозой партина болон комсомольско организацинууд һулаар хүдэлмэрилнэ. Сомоной уншалгын байшаа хүдэл-

мэрилнэгүй. Тус сомоной Советскэ гүбэсжомой түрүүлэгшэ нүхэр А. Цыбикжапов уншалгын байшаныс даагшын тушаалда байһан аал, колхозинуудай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри бүри абуулаагүй.

Дээрэ дурсагдан колхозууд, мүн Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз (Дээдэ Тор) ба аймагай бусад олохон колхозуудай Эхин партганезацинууд, ВКП(б)-гэй айком хадаа «Нитын малажалыс саашандань хүржөөжэ хэрэгтэй эгээл шухала зарилго болохо үбнэ тэжээл бэлдэхэ гүрэнэй түсэбне колхоз бүридэ дүүргэлгын ажалын-политическэ удхашанарыс колхозинуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилгэдэ дунда үргөөр ойлгуулахынь, тэрэ зарилгоор нийтэ-политическэ хүдэлмэрин бүхэ формануудыс (элихэд ба хөөрлөөнүүдэ үнэгэршэ, «Дайшалхы хуудануудыс» гаргалга ба бусад) хэрэгдэхынь ВКП(б)-гэй айкомуудыс, МТС-үүдэй директорнуудыс политическэ талаар орлогчонорыс, МТС-үүд ба колхозуудай партина эхин организацинуудыс уялгалха—гэгэн ВКП(б)-гэй Обкомой 2-дохн пленумэй эрилтэнуудыс бэлдүүлжэ шадангагүй. Эгээд нимэһэ аймагай колхозууд үбнэ хуряалга дээрэ гэгдэдэг ябана.

ВКП(б)-гэй Обкомой 2-дохн пленумэй эдэ эрилтэнуудыс эрид бэлдүүлхын тула Торин аймагай колхозинуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилгэдэ дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэрин арид шангалдаха, энээнэй үндзөөр нийтэ зонине адуу малдаа хүсэд хүрэхэ үбнэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ зоригжуулаха шухала.

Л. Мункуев,

«Б. М. Үнэний» тусхай корреспондент.

НАРАНАЙ СИСТЕМЭ

Манай Газар Нарые тойрож явагдаж гэж мэдэх боломж байна. Тийм болохоороо, Газар болбол планетэнүүдэй нэгэн мүн. Планетэнүүд одо мүшэд шэнги түхэлтэйше наа, одо мүшэдтэ орходоо эхээр Газарта адли юм. Одо мүшэд хадаа тон холын наранууд, тон томо, өөрөө гэрэлтэдг халуун бэнүүд мүн байдаг. Харин планетэнүүд одо мүшэддөө бүри бага юм, тинхэдээ манай Газар ба Нара шэнги, өөхдөө гэрэл сасаргадаггүй. Бидэ болбол планетэнүүдэе Наранай гэрэлтүүлдэг дээрнээ харанабди. Тиймэл ушарнаа планетэнүүд тунха-рюулагданан наранай гэрэлээр гэрэлтэнэ гэж хэлсэдэг. Манай Газар мүн л наранай гэрэлд тунха-рюулагд, тиймэ ушарнаа тэрэ хадаа бусад планетэнүүд дээрнээ харагдаха ёһотой. Газар дээрнээ харагдаха, Юпитер бидэнд хэр ээргэ ялагар байнаб, бидэнтэй хүршэ байдаг Марс гэж планетэ дээрнээ харагдаха, мүн тиймэ ялагар байха ёһотой.

лоод байдаг. Энэ бүлге наранай системэ гэжэ нэрлэдэг, юуб гэхэдэ Наран гэшэ бүхы талаараа энэ бүлге оройлогшо толгой мүн байдаг.

Наран болбол бүхы планетэнүүднээ тон ехэ юм. Тэрэнэй диаметр (хүндэлэбшэ) Газарай диаметрһаа 109½ дахин ехэ байдаг. Эли болгохын тула Нарые арбузай шэнээн гэжэ тухайлаа наа, Газар гэшэ просын урын шэнээн байха нэн, Газарһаа бага ба ехэше планетэнүүд бин юм, теэд тэдэниие бүлгын нэгэ бумбэрсэг болгон няажархёо наа, тэрэнэй диаметрын Наранай диаметрһаа юэ дахин шахуу бага байха.

Наранай системын бүхы бэнүүд сооһоо гансал Наран гэшэ өөрөө гэрэл дулаан хоёртой байдаг. Бүхы планетэнүүд ба тэдэнэй ханинууд—хүршээнэн, бараан бэнүүд мүн; дулаа ба гэрэл тэдэнэй Наранһаа абадаг. Газар дээрхи бүхы амидарал наранай элшэнүүдэй аша туһаар байжа байдаг.

(«Ортэмсэ хайшан гэжэ бүридэнхэй» гэнэн, профессор И. Ф. ПОЛАГАЙ брошюраһаа).

Бүхы планетэнүүд Нарантайгаа хамта нэгэ бүлэ мэтэ бо-

ТҮРҮҮ НУРГУУЛИ

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхэ эхин нургуули тогтохоор арбан жэл боло. Эдэ жэлүүдэй туршада тус нургуули хуралсал-хүмүүжүүлгын ба арад зоний дунда нитын хүдэлмэри ябуулгын талаар нилээд һайн амжалтанууды туйлажа, аймаг дотороо түргү нургуулинуудай нэгэниин боло.

Энэ нургуулида харьяата колхозуудай нургуулин наһанай хүүгэд барандаа бүгдэниингын уялгага долоон жэлэй хуралсалда хабаадуулагданхай. Нэгэ класстаа хоёр жэлд үлэлгэ 1947—48 онуудай хуралсалдай жэллээ хойшо сүм усадхагдаа. Эндэхэ хурагшад хадаа үзһэн предмедүүдэ гүнзэгүүгээр шудалжа гарадаг.

абтанхай юм. Тэдэнэр хурагшад дайнгаа хэниин ямар материал бэлээр шудалдаг бэ, али ядалсадаг гү, гэжэ һайтар мэдэдэг. Тиймэһээ уругуудтаа бэлдэхэдээ номдоо ядалсадаг хурагшадтаа ямар туһа хүрхээхэ тэдэнэр эртэнһээ хараалдаг байна.

Багша Цыцова болбол өөрнгөө халуун оролдолгоор хурагшадтаа ород хэлэндэ һайнаар хурган. Нүхэр Цыцова ород хэлээр хэдэн олон янзын грамматическа таблицанууды хэжэ, уругтоо наглядна пособие шадабаритайгаар хэрэглэнэ. Жэһээн, нэгэ хурагша хадаа женскэ родой винительнэ падежэй һүүд үеһе мууса ойлгодог байгаа. Тинхэдэн багша Цыцова грамматическа таблица хэрэглэжэ ба тусхай даабаринууды үгэжэ, ехэ даамгайгаар, ханамжатайгаар хурагшадтаа хүдэлмэрилһэнэй ашаар энэ гэгдэлһэе түргөөр усалдаха байна. Мүн нэгэ хурагша «б» үзэгы тулоураар хэлэдэг байхандаа Цыцова уржанинууды дөһө олоор хүүжэ, энэ үзэгы зүбөөр хэлэдэг болгоо нэн. Мүн хурагшад бүхэн блок-нот дээр ород хэлэнэй словарь хэжэ, мэдэхгүй шэнэ үгэнүүдэ тэдэнэр дээр бэшэжэ абадаг байна. Энэ словариин тэдэнэй ород хэлэ шудалха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

Нургуулин ба хурагшадтай түрэлхидэй хоорондо нитта барисаа байгуулагдажа, хүүгэдэ хүмүүжүүлхэ хэрэгы үндэр дээдэ хэмжэндэ табһанай ашаар хуралсалдай нимэ амжалтанууд туйлагдаһан байна. Хахад жэлээр хуралсал-хүмүүжүүлгын тусыбае багшанар табихадаа, хурагшадтай түрэлхидэй дунда хэгдэхэ хөөрөлдөөнүүдэй темзүүдэ, тэдэниие үнэргэгэ саг болзооры тодорхойлон хараалдаг юм. Гэрэй даабарин ашаар туһан хурагшадтай түрэлхидтэ һайса ойлгуулагдана. Мүн эдэнэрт хүүгэдэйнгэ үдэрэйн режимы зүбөөр сахна абадал жаласһаа гадуур уншаха номуудын заагдана. Эдэ үгтһэн заабаринуудай ёһоор хурагшадтай гэрэгшин хүүгэдэйнгэ хуралсалда али болохо эрэгээрэ туһалдаг ба гэрэгшингэ даабарине ямараар дүүргэлһэнь ходо шалгажа үзэдэг ваншалгай болонхой.

Хурагшад үдэшнөөд хургуулида эржэ, гэрэгшингэ даабарине дүүргэдэг юм. Тэдэнэрт ойлгодоогүй бэрхэтэй асуудалнуудар консультация болодог. Мүн урһанхайнай литературые коллективнээр уншалга эмхидхэгдэжэ, хурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэрэшлэн пионерскэ организаши хүдэлмэре һайнаар ябуулжа, багшанарай дутын туһалажа болонхой.

Энэ нургуулин багшанар нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр 40 гаран колхознигууды бурят-монгол үзэг бэшгэтэ хурагһан байна. Багшанар хадаа колхознигуудай дунда нит-тэ политическэ, агитационно хүдэлмэри ябуулдаг, нягатаа суутай агитаторнууд боло.

Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхэ эхин нургуулин багшанар туйлаһан амжалтануудараа ханаагаа амархагүй, харин бүри эршэмтэйгээр, хүсэ шадалаа гамнангүйгээр хүдэлмэрилжэ, урданхайһаа үлүү һайн амжалтанууды туйлахы үнэн зүрхэнһөө хүсэ эрмэлзэнэд. Мүнөө энэ нургуули хуралсалдай шэнэ жэлдэ эрхиг мээр бэлдэхэ дүүрэхэ боло. Тиймэжэ эрэхэ хуралсалдай жэлдэ нургуулингаа толотомо һайн амжалтанууды туйлаха зохистой условинууды эртэнһээ бин болгожо байна. А. Аюржанаев.

Хуралсалдай шэнэ жэлдэ бэлдэхэл

Нургуулинууды хуралсалдай шэнэ жэлдэ болзор соонь һайн шаартагтайгаар бэлдэхэлгэ Сэлэнгын аймагта һайнаар үнэргэжэ байна.

Аймагай нургуулинууд бүхэли жэлдэ хүрэхэ түлишөөр гүйсэд хангаданхай. Барилгын материалнууд болохо тэс, хирпинсэ, сонхын шэл болон шэрэ, олифа гэжэ жэтэнүүд бэлдэхэгдэнхэй.

Дунда-Бүхэнэй долоон жэлэй нургуули (директорын нүхэр Г. Григорьев) хуралсалдай шэнэ жэлдэ илангаа һайнаар бэлдэхэл, нургуулин класуудай 8 компогатууд заһабарилгадад, сагаалдажа дүүргэдэнхэй. Хуралсалдай наглядна пособиенууд—элдэ приборнууд, глобусууд, картанууд, зурагууд ба класуудай журналнууд

бэлэн болонхой. Нургуули багшанараар гүйсэд хангаданхай.

Убэр-Зөөхэй эхин нургуулин (дагшан нүхэр Цыдыпов) байшан, багшанарай байха гэрнүүд капиталнаар заһабарилгадажа дүүргэдэхэ боло. Мүн класһаа досканууд, партанууд болон бусадшые мебель шэнээр шэрдэгдэ.

Галуута-Нуурай шахтын дэргэдэй долоон жэлэй нургуули энэ жэлдэ дунда-нургуули болгодог хонь. Тус нургуулин хоёр дахгар гоё һайхан байшан шэнээр барилдажа дүүргэдэхэ байна. Энэ нургуулида 1050 хурагшад хураха юм.

Аймагай бусадшые нургуулинууд хуралсалдай шэнэ жэлдэ амжалтантайгаар бэлдэхэжэ байна. П. Халтанов.

Кореядэхи событинууд

Кореядэхи дайнай ябуулганууд

НЬО-ЙОРК, июлин 31. (ТАСС). Кочхан (Кюсю) райондо американскэ сэрэгүүдэй дэргэдэ ябалсаһан Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын мэдээсэхэн: «Хойто корейскэ сэрэгүүд фронтальна, флангово координаванэ добтолгоонууды хэжэ байна. Американскэ полкын арталада «1500 яарын хэмжэндэ флангово позици байгуулаа».

Ассошиэйтед пресс агентствын Токкиодохи корреспондентын мэдээсэхэнэй ёһоор, Корейскэ Ардадай арми Ечхоня (Рейсена) райондо байшан сэрэгүүдэ түрхэ ябадала шангадхаба, тинхэдэн, Урда Кореяын 8-дахи дивизион частьнууд «багашагаар» сухариха баатай боло. Аньдон (Анто) шадар зүүн флангаданы дайсан нэбтэрэн орон байгаа.

НЬО-ЙОРК, июлин 31. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс», «Нью-Йорк геральд Трибун» ба бусад газетнүүдэй мэдээсэхэнэй ёһоор, Хойто Кореяын сэрэгүүд урда зүгтэ Чинчжу гэшэ добтолоо хэб.

Корейскэ арадай-демократическа республикын Ардадай армин Главна командованин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, июлин 31. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Ардадай армин Главна командованин июлин 31-эй үлгөөгүүр игижэ мэдээсэбэ: «Арадай армин частьнууд бүхы фронтнууд дээрэ американскэ сэрэгэй частьнуудтай дайлагдажа үргэлжэлэе.

Энэнэй урда тээ Иондон (Эйдо) гэдэгы эзэлһэн Ардадай армин частьнууд июлин 29-дэ Хвангание (Кокан) сүлөөлөө. Хвангание сүлөөлхын түлөө байлаануудта дайсан сэрэгүүдэ олоор алдаа, трофейнүүд абтаа.

ПХЕНЬЯН, июлин 31. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Ардадай армин главна командованин үдэшын мэдээсэл соо игижэ хэлэгдэнэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Ардадай армин частьнууд американскэ сэрэгүүдтэй шанга байлаанууды хэб.

Хвангание (Кокан) сүлөөлһэн Ардадай армин частьнууд Хванганиеа зүүн урда зүгтэ американскэ сэрэгүүдтэй шанга эсэргүүсэлтэ бута сохёод, американецууды ехэ гэмтэлдэ оруулаа. Эндэ 105 миллиметрын 3 ехэ буу, 81 миллиметрын 5 миномет, 60 миллиметрын 100 шахуу ехэ буу, 57 миллиметрын 6 ехэ буу, 21 автомашина, олон тоото хүндэ ба хүнгэн пулемедууд, винтовкоцууд, карабинууд, радиоаппаратура-нууд ба бусад сэрэгэй ээр эзбсэгүүд абтаа.

Бусад фронтнууд дээрэ онсо хубилалта болоогүй.

Кореядэ американскэ шэнэ сэрэгүүд эльгээгдэбэ

Кореядэ Макарурай штабай дэргэдэ ябан Рейтер агентствын корреспондент Урда Кореядэ американскэ шэнэ сэрэгүүд мүнөө дэр буугаа гэжэ дамжуулба.

Нэмэлтэ сэрэгүүд Холбоот Штатуудһаа түрүүшынхэ эрһэн американскэ сэрэгүүд болоно гэжэ Нью-Йоркын радиостанци мэдээсэбэ.

Корейскэ арадай-демократическа республикын Ардадай арми Чинчжу город эвэлбэ

ЛОНДОН, июлин 31. (ТАСС). Хойто Кореяын сэрэгүүд Чинчжу (Синсю) городы мүнөөдэр үлгөөгүүр эзэлэ гэжэ корейскэ фронтноо Рейтер агентствын корреспондент мэдээсэбэ.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ

Городой ажалшадай культурын ба амаралтын паркда— «Овод» гэжэ зүжэг.

«Прогресс» кинотеатрта—«Чортово ущелье».

«Эрдэм» кинотеатрта—«Ородой асуудал» 3, 5, 7 часуудта. «Буутай хун» 11—13 часуудта.

«Коминтерн» гэжэ олзборилгын аргы захилашадай анхаралда ингэж мэдээсэбэ:

1950 оной майн 1 хүрэтэр хэгдэн захилнууды энэ оной августын 5 хүрэтэр эзэлһэн абаагүй наа, тэдэниие худалдажа ба ямаршые претензи абахагүй байна.

Артелиин адрес: ПБЗ, 2 участок, 1 аршанский проезд. Артелиин правлени.

США сэрэгүүдэ Иранда оруулхы хэдэнэ

ТЕГЕРАН, июлин 31. (ТАСС). «Американскэ правительство хадаа Ирандахи американскэ польсольствы ба консульствые «сахюулхын» тула американскэ дайын ябаган сэрэгүүдэ (100 хун) Иранда эльгээхэ нэдэлгэтэй гэжэ найдамтай мэдээсэлнүүдэ дурдан, «Бахтаре Эмруз» газетэ мэдээсэбэ.

МАКАРТУР ФОРМОЗО ОШОБО

ЛОНДОН, июлин 31. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Тайвэнһээ дамжууланай ёһоор, генерал Макарутур Чан Кай-шигай хэлсэ хэхиин тула Формозо эрһэн байна. «Макарутур хадаа Чан Кай-шин сэрэгы Кореядэ хэрэглэхэ тухай асуудал хэлсэхэ һаналтай байжа болоо ха» гэжэ заагдана.

Эрхим машинистнууд ба хажууршад

Бичурын аймагай Харланай моной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гшүүд үбнэ хурялгада болзор соо һайнаар үнэргэжэ түлөө оролдожо байна. Сенокосын машинистнууд Д. Дарба И. Дагбаев гэшэд үдэр 5—5 гектар сабшана. Мүн хажууршад Г. Аюров ба Б. Баев гэшэд 0,70—0,80 га шаартайгаар сабшанад.

Д. Хандажапов

Үбгэдэй эдэбхи

Хорин аймагай Анагай сомоной Ждановой нэрэмжэтэ колхозой гшүүд, далаад наһагай үбнэ Бабуев ба Дармаев гэшэд хозойнгоо нитын адуу малда һэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ хэн туһа хүргэнэ. Эдэнэр гаржуураар үбнэ сабшажа, 160 хал табяад, колхозлоо тухаа байна.

Д. Жамбуев

Колхозно новатор тухай лекци

Закаменай аймагай Утаата лахайн сомоной Кагановичны нэрэмжэтэ колхозой клубта Советын сомоной территориальна комсомольско эхин организацин ретарь нүхэр Л. Банзархын Д. Хилтухитай бэшээн «Колхозно новатор тухай ном» гэнэнэги уншаба. Мүн нүхэр Банзархын энэ лекцие Сагагын сомоной «Коминтерн» ба Сталиной нэрэмжэтэ колхозуудар ябажа уншан байна. Колхознигууд олоо сугларжа, энэ лекцие ехээр нирхон шагнаба.

Б. Ванчикова

Хурагшадай туһаламжа

Яруунын аймагай нургуулида 1205 хурагшад зунайнгаа аралтын үедэ колхозуудтаа худалдажэ байна. Тэдэнэй 780-н хурагшад үбнэ хурялгада ба малай шаһата тэжээл бэлдэхэдэ эрхэ тэйтээр хабаадалсана.

Мүн 175 хурагшад колхозууд ороорууд дээрэ, 250 хурагшад адуулагдажа ба залуу малнууд хурауһалалгада хүдэлмэрилд.

З. Венокур

Колхознигуудта—үргэн хэрэгсэлэй эд бараа

Торнин аймагай Доодо-Бургайн сельпогой («Улаан Бургалта» колхозой дэргэдэхэ) магазин мүн үбнэ хурялгалын үедэ үргэн хэрэгсэлэй эд бараа абаашажа колхознигуудта наймаална.

Тус магазин продавец нүд Б. Валданов 5 хоног соо вадахи бригадануудта ба малай хы ферменүүдтэ ошодог. Наян нэгэ гаралгандаа жэжэ барьгортойе наймаалаа.

Л. Мункеев

Медпункт үгы

Хорин аймагай Ждановой нэрэмжэтэ колхозой медпункт юм. Тиймэһээ үбнэ хурялгада дэлмэрилжэ байһан колхознигуудай үбнэлхэдэ түргэнэр тухургэхэ медицинскэ хүдэлмэри шэд үгы байна.

Д. Жамбуев

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕ

Иркутскэ финансово институт нимэ факультетуудтэ студентууды абана гэбэ:

1. Планово-экономическа, а) промышленностин экономикын, б) худалда-наймаанай экономикын талы гуудта;

2. Финансово-экономическа: а) финансово, б) мүнхэнэй—кредитын отделенинүүдтэ.

Мэдүүлгэ ба документнүүдтэ нимэ адресаар эльгээхэ: Иркутск, ул. Ленина 11. Иркутскэй финансовый экономический институт.

ПРОТЕЗНЭ МАСТЕРСКОЙ хадаа элдэбээр гэмтэнэн хүлтэй хүдүүдтэ тааруулан гутал оёхо захлые бүхы гражданинуудһаа абана. Мүн гэрэшлэн элдэб гуталануудта заһабаринууды хэнэ Энэ асуулаар гостинна рятдахи мастерскы до хандаха.

Мастерскыой дирекци.